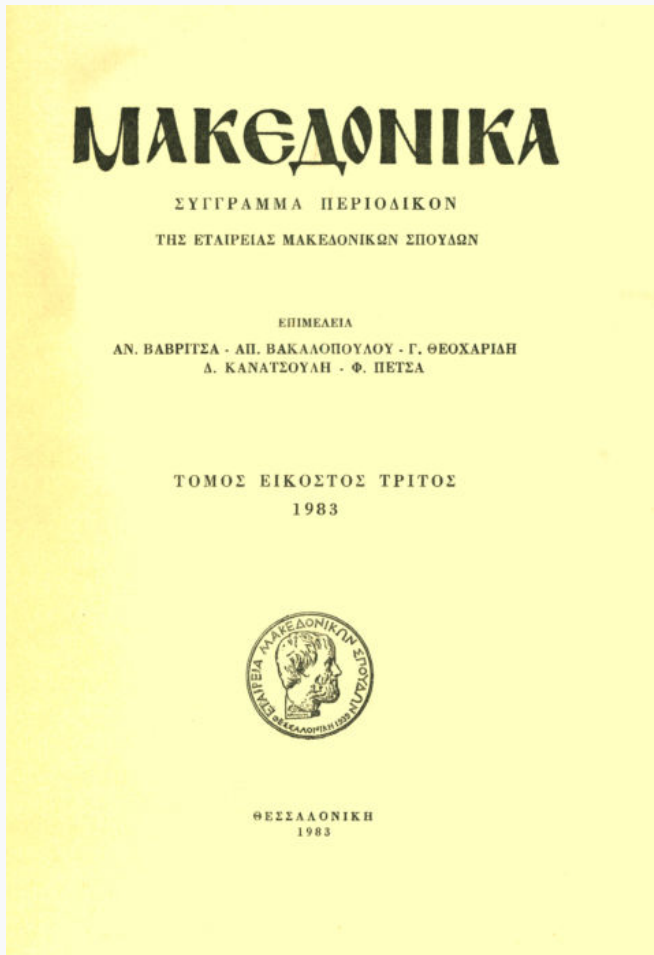

Μακεδονικά

Τόμ. 23, Αρ. 1 (1983)

Πέντε ανέκδοτα έγγραφα του ολυμπίου αγωνιστή του '21 Παντελή Δημητρίου

Κώστας Σπανός

doi: [10.12681/makedonika.341](https://doi.org/10.12681/makedonika.341)

Copyright © 2014, Κώστας Σπανός

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Σπανός Κ. (1983). Πέντε ανέκδοτα έγγραφα του ολυμπίου αγωνιστή του '21 Παντελή Δημητρίου. *Μακεδονικά*, 23(1), 281–292. <https://doi.org/10.12681/makedonika.341>

ΠΕΝΤΕ ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΤΟΥ ΟΛΥΜΠΙΟΥ ΑΓΩΝΙΣΤΗ ΤΟΥ '21 ΠΑΝΤΕΛΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Μετά την αποτυχία της Επανάστασης στη Μακεδονία και στον Όλυμπο, οι αγωνιστές κατέβηκαν στη νότια Ελλάδα, προσφέροντας ό,τι μπορούσαν στο μεγάλο Αγώνα.

Οι νότιοι Έλληνες, ταυτίζοντάς τους με τους γόνους των θρυλικών κλεφταρματολών του Ολύμπου, τους αποκάλεσαν όλους σχεδόν Ολύμπιους. Η διάδοση του πατριδωνυμικού «Ολύμπιος» ήταν αρκετά πλατιά. Για να δούμε το μέγεθός της, αρκεί μόνο να αναφέρουμε ότι ο Αθανάσιος Βλαχομιχάλης Ολύμπιος¹ καταγόταν από την Ιερισσό, καθώς το βλέπουμε στο φάκελό του, που σώζεται στο «Αρχείο των Αγωνιστών» της Εθνικής Βιβλιοθήκης (βλέπε στο κουτί 24).

Αυτή η πλατιά διάδοση του πατριδωνυμικού έχει ως αποτέλεσμα να μη μπορούμε να προσδιορίσουμε την ιδιαίτερη πατρίδα για όλους τους Ολύμπιους αγωνιστές του 1821, των οποίων σώζεται ο φάκελος στο «Αρχείο των Αγωνιστών».

Μία από τις περιπτώσεις στις οποίες προαναφερθήκαμε είναι και η περίπτωση του αγωνιστή Παντελή Δημητρίου Ολύμπιου. Ό,τι μπορούμε να γνωρίζουμε αυτή τη στιγμή γι' αυτόν, είναι τα στοιχεία που μας παρέχει ο φάκελός του, διότι είναι άγνωστος βιβλιογραφικά².

Για τον τόπο και για το χρόνο της γέννησής του, για την προεπαναστατική δράση του και για την οικογενειακή κατάστασή του, δεν έχουμε ειδήσεις. Εξετάζοντας, όμως, ορισμένα στοιχεία των εγγράφων του, βγάζουμε κάποια συμπεράσματα.

Το γεγονός ότι αναδείχτηκε αμέσως με την έναρξη του Αγώνα μπουλουξής (=λοχίας), και αναγνώρισαν έτσι τις ηγετικές ικανότητές του, σημαίνει ότι είχε πολεμική πείρα, την οποία πρέπει να είχε αποχτήσει κοντά σε κάποιο αρματολικό ή κλέφτικο σώμα.

---

1. Ευκαιριακά πρέπει να σημειώσουμε ότι η τοποθέτηση αυτού του αγωνιστή στη βιογραφική παρουσίαση των Θεσσαλών και των Ολύμπιων αγωνιστών του 1821 από το Νίκο Γιαννόλη («Θεσσαλικά Χρονικά» 12, 1979, 138) είναι άσχετη με την πραγματικότητα.

2. Μοναδική εξαίρεση, από ό,τι είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε, η σύντομη αναφορά στον Παντελή Δημητρίου στα «Θεσσαλικά Χρονικά» 12 (1979) 141.

Το ότι, ακόμα, συντηρούσε για 4 χρόνια τους 40-50 στρατιώτες του, και το γεγονός ότι στάθηκε γενναιόδωρος και πονούψυχος και απελευθέρωσε «περισσότερα» γυναικόπαιδα, που είχαν αιχμαλωτιστεί από τους Τούρκους στις μάχες στο μοναστήρι του Παρνασσού «Αγία Ιερουσαλήμ», μας οδηγούν στο συμπέρασμα ότι είχε οικονομική άνεση.

Κατεβαίνοντας στη Στερεά Ελλάδα, είχε μαζί του και δύο αδερφούς του: τον Θεόδωρο, που σκοτώθηκε στο Νεόκαστρο, και τον Κωνσταντίνο, που σκοτώθηκε και αυτός στην Αταλάντη.

Πότε ακριβώς έφτασε στη Στερεά Ελλάδα, μένει αδιευκρίνιστο. Οπωσδήποτε, όμως, έφτασε αμέσως μετά (χωρίς να αποκλείεται να βρισκόταν από πιο νωρίς εκεί) την έκρηξη της Επανάστασης, αφού πήρε μέρος στην πολιορκία της Βουδουνίτσας, που έγινε στο διάστημα 6 έως 18 του Απριλίου του 1821.

Σε όλη την επαναστατική περίοδο πήρε μέρος, πάντοτε ως λοχίας, σε πολλές μάχες κάτω από τις διαταγές του Διάκου, του Ν. Πανουργιά, του Γ. Δυοβουνιώτη, του Β. Μπούσγου, του Καραϊσκάκη, του Μακρυγιάννη και του Χατζηπέτρου. Στη μάχη της Αράχοβας (24-11-1826) πληγώθηκε στο αριστερό πόδι, και στο Μεσολόγγι στο δεξί χέρι.

Με τη λήξη του Αγώνα κατατάχτηκε (άγνωστο πότε) στη Χωροφυλακή, για να ζήσει την οικογένειά του, και ως συνταξιούχος πια εννομιτάρχης εγκαταστάθηκε στη Λαμία. Στα 1865 υπόβαλε διαμέσου της νομαρχίας της Φθιωτιδοφωκίδας τα πιστοποιητικά του στην «Επιτροπή των Εκδουλεύσεων», για να λάβει κάποια ενίσχυση από το Κράτος σε κτήματα από τις λεγόμενες «εθνικές γαίες».

Από τη μελέτη των πιστοποιητικών του φαίνεται το συμπέρασμα ότι είχε ζητήσει αρωγή από το Κράτος και στα 1845, χωρίς όμως αποτέλεσμα, όπως είχε συμβεί άλλωστε με τους περισσότερους αγωνιστές του 1821.

Τελικά η επιτροπή τον κατέταξε στους υπαξιωματικούς της Β' τάξης με αριθμό του Μητρώου 1.790, ενώ ο παλιός αριθμός του ήταν 4.009. Τι ακριβώς πέτυχε με τις ενέργειές του δεν μπορούμε να το ξέρουμε. Ακόμα δεν ξέρουμε αν πέθανε στη Λαμία και πότε.

Τα 5 ανέκδοτα έγγραφα του φακέλου «Παντελής Δημητρίου Ολύμπιος», που βρίσκονται στο κουτί 157 του «Αρχείου των Αγωνιστών» είναι τα παρακάτω:

1) Η αίτησή του, με χρονολογία 10-7-1865, με την οποία συνυπόβαλε τα 4 πιστοποιητικά του προς τη νομαρχία της Φθιωτιδοφωκίδας. Κάνει λόγο για τους δύο αδερφούς του, για την οικονομική επιβάρυνση που είχε για 4 χρόνια πληρώνοντας τους στρατιώτες του, και ζητεί να του δώσουν «εθνικές γαίες» ως ενίσχυση για όσα πρόσφερε στην Πατρίδα.

2) Σε αντίγραφο, το πιστοποιητικό της 20-12-1840, του δημοτικού συμβουλίου της Δαυλίδας (σήμερα Δαύλεια της Βοιωτίας), επικυρωμένο στις 19-7-1865 από τον τότε δήμαρχο της Λαμίας. Οι δημοτικοί σύμβουλοι της Δαύλειας, που είχαν υπηρετήσει στο σώμα του Παντελή Δημητρίου, πιστοποιούν ότι πήρε μέρος στην Επανάσταση από την αρχή έως το τέλος της και ότι πολέμησε κάτω από τις διαταγές του Διάκου, του Ν. Πανουργιά, του Γ. Δυοβουνιώτη, του Β. Μπούσγου και του Καραϊσκάκη σε πολλές μάχες, όπως στη Βουδουνίτσα, στο Δερβένι Φούρκα, στην Αλαμάνα, στη Γραβιά, στα Βασιλικά, στο μοναστήρι του Παρνασσού «Αγία Ιερουσαλήμ» (7-4-1825), στην Άμπλιανη (14-7-1824), στην Αράχοβα, όπου και πληγώθηκε στο αριστερό πόδι (24-11-1826), και στην Αθήνα.

3) Σε αντίγραφο, το πιστοποιητικό της 3-7-1842, που φέρνει τις υπογραφές του Μακρυγιάννη, του Χατζηπέτρου, του Ρούκη και του Κοντοσόπουλου. Το αντίγραφο είναι κι αυτό επικυρωμένο στις 19-7-1865 από τον τότε δήμαρχο της Λαμίας.

Ο Μακρυγιάννης πιστοποιεί ότι είχε μαζί του το λοχία Δημητρίου με 50 περίπου στρατιώτες, στις μάχες: του Νεόκαστρου, της Αράχοβας και της Αθήνας.

Ο Χατζηπέτρος πιστοποιεί ότι τον είχε μαζί του, όταν ήταν με τον Καραϊσκάκη στο Μεσολόγγι, στην Αράχοβα, στο Δίστομο και στο Κερατσίνι του Πειραιά. Στο Μεσολόγγι πληγώθηκε στο δεξί χέρι, ενώ στην Αράχοβα στο αριστερό πόδι.

Επιπλέον πιστοποιείται ότι ο Δημητρίου πλήρωνε τους μισθούς στους στρατιώτες του, χωρίς να αποζημιωθεί γι' αυτό έως το 1842, και ότι ήταν ανδρείος, γενναίονυχος και αφοσιωμένος στο καθήκον του.

4) Σε αντίγραφο, το πιστοποιητικό της 20-7-1842, του συμβουλίου του μοναστηριού «Αγία Ιερουσαλήμ», επικυρωμένο κι αυτό στις 19-7-1865 από τον τότε δήμαρχο της Λαμίας. Οι μοναχοί, που έζησαν τα πολεμικά γεγονότα τα οποία σημειώθηκαν στο μοναστήρι τους, πιστοποιούν ότι ο Δημητρίου με το σώμα του πήρε μέρος στις 3 μάχες που έγιναν στο μοναστήρι κάτω από τις διαταγές του Δυοβουνιώτη, του Ν. Πανουργιά και του Β. Μπούσγου. Και εκεί πολέμησε με γενναιότητα. Επιπλέον εκεί απελευθέρωσε από τους Τούρκους, μόνο με δικά του χρήματα, αρκετά γυναικόπαιδα, που είχαν αιχμαλωτιστεί.

5) Σε αντίγραφο, το πιστοποιητικό της 29-8-1842, που υπογράφουν ο Γ. Δυοβουνιώτης και ο Β. Μπούσγος, επικυρωμένο κι αυτό στις 19-7-1865 από τον τότε δήμαρχο της Λαμίας.

Οι δύο αρχηγοί πιστοποιούν ότι ο Παντελής Δημητρίου πήρε μέρος στην Επανάσταση από την αρχή έως το τέλος της ως λοχίας με 40 περίπου στρατιώτες. Κάτω από τις διαταγές τους πολέμησε στη Λιβαδειά, στα Βα-

σικικά, στη Βουδουνίτσα, στην Αλαμάνα, στη Νευρόπολη (της Καρδίτσας), στο Δαδί (σήμερα Αμφίκλεια), στην Άμπλιανη, στην «Αγία Ιερουσαλήμ», στη Στυλίδα, στην Άμφισσα και στη Γραβιά. Επιπλέον πιστοποιούν και αυτοί την τιμιότητά του, την ανδρεία του, την πειθαρχικότητά του και ότι πλήρωνε τους στρατιώτες του από τα δικά του χρήματα.

Στην έκδοση των εγγράφων που ακολουθούν κρατήσαμε την ορθογραφία τους.

1

Λαμία τὴν 10 Ἰουλίου 1865
Περὶ ἀποστολῆς τέσσαρας παλαιᾶς
Στρατιωτικᾶς ἀποδείξεις

Πρὸς τὴν Β(ασιλικήν) Νομαρχίαν
Φθιώτιδοφορκίδος.

Λαμβάνω τὴν τιμὴν ν' ἀναφέρω ὅτι, ἀσθενῆς ὢν ὁ ἔποφαινόμενος πρὸ
ἑνὸς περιότου μηνός, δὲν ἠδυνήθη νὰ διευθύνω ἱεραρχικῶς πρὸς τὸν κύριον
Πρόεδρον τῆς ἐπὶ τῶν ἐκδουλεύσεων τοῦ ἱεροῦ παλαιοῦ ἀγῶνος Σεβ(αστῆς)
Στρατιωτικῆς ἐπιτροπῆς τὰς ἀνηκούσας παλαιᾶς πιστοποιήσεις μου, ἀναλα-
βῶν ἤδη διευθύνω συνημμένως τέσσαρα ἀντίγραφα παλαιῶν πιστοποιητικῶν
μου, καὶ παρακαλῶ τὴν Σεβ. Νομαρχίαν ἵνα εὐαρεστουμένη διευθύνῃ τὴν
παρούσαν αἰτησίμ μου ὁμοῦ μὲ τὰ τέσσαρα ἐγγλειόμενα πιστοποιητικά, πρὸς
σ. 2 τὸν κύριον Πρόεδρον, τῆς ἐπὶ τῶν | Στρατιωτικῶν ἐκδουλεύσεων τοῦ Ἱεροῦ
ἀγῶνος Στρατιωτικῆς ἐπιτροπῆς, ὅπως εὐαρεστουμένη ἢ Σεβ. ἐπιτροπῆ τῆς
Β(ασιλικῆς) Κυβερνήσεως, ὕστερον ἀπὸ τόσας πληγὰς ὅπου ἐπέφερον καὶ ὕ-
στερα ἀπὸ τόσας χρηματικὰς θυσίας, καὶ ὕστερον τέλος πάντων ἀπὸ δύο
ἀνταδέλφους μου ὅπου ἔχασα εἰς τὸν Ἱερὸν ἀγῶνα τὸν μὲν Κωνσταντῖνον εἰς
Ἄταλάντην, τὸν δὲ Θεόδωρον εἰς Νεόκαστρον, εὐαρεστηθῆ καὶ μὲ ἀντα-
μοίψῃ καὶ ἀποζημιώσῃ τῶν χρημάτων τὰ ὅποια ἐπλήρωσα τότε εἰς τοὺς
ἐπὶ τὴν διοίκησίν μου Στρατιώτας διὰ μισθοῦς τέσσαρα ὀλόκληρα ἔτη,
συμφώνως μὲ τὰς συνημμένας τέσσαρας παλαιᾶς ἀποδείξεις μου καὶ μὲ
ἀποζημιώσῃ (δύο λέξεις δυσανάγνωστες) τουλάχιστον μὲ ἐθνικὴν γῆν
σ. 3 καθόσον δὲν ἔχω τοιαύτην μίτη σπιθαμὴν, καὶ εἰμὶ | οἰκογενειάρχης.

[Ἐπι]προσθέτως ἀναφέρω ὅτι ἐὰν ἢ Σεβ. ἐπιτροπῆ νομίση ἀναγκαι-
οῦσας καὶ τὰς πρωτοτύπους ἀποδείξεις μου, τὰς ἔχω εὐκαίρους καὶ εἶμε
ἔτοιμος νὰ τὰς παρουσιάσω καὶ αὐτάς.

Εὐέλπεις ὢν εἰς τὴν δικαίαν
ταύτην αἰτησίμ μου
ὑποσημειοῦμαι εὐσεβάστως
ἀπόστρατος ἐνωμοτάρχης
Παντελῆς Δημητρίου

2

(ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΝ)

Τὸ

Δημοτικὸν Συμβούλιον τοῦ Δήμου τῆς Δουλίδας [τῆς] ἐπαρχίας Βοιωτίας, συνιστάμενον ἀπὸ τοὺς Δημοτικοὺς Συμβούλους, Γεώργιον Ντολάκαν, Γεώργιον Ἐγγλέζον Δημήτριον Ἀθανασίου, Ἀθανάσιον Γκόλφην, Γεώργιον Σίδερην καὶ Ἀναγνώστην Καραμπέτζον.

Πιστοποιεῖ ὅτι ὁ ἐνωμοτάρχης Παντελῆς Δημητρίου Ὀλύμπιος δρᾶξας τὰ ὄπλα εἰς χεῖρας του, ἐπηρετήσεν Στρατιωτικῶς τὴν Πατρίδα εἰς τὸν ὑπὲρ [τῆς] ἀνεξαρτησίας ἀγῶναν ἱερὸν τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τῆς Ἐπαναστάσεως μέχρι τοῦ τέλους της, διατελὼν τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὑπὸ τὴν ἄμεσον ὀδηγίαν τῶν τότε ὀπλαρχηγῶν Διάκου, Νάκου Πανουργιά, Γεωργίου Δουβουνιώτη, Βασιλείου Μπουζύγου, Γεωργίου Καραϊσκάκη, πάντοτε ὡς Μπουλουξῆς (=λοχιᾶς) ἐπὶ κεφαλῆς ὧν εἰς διαφόρους Στρατιώτας [μεθ'] ὧν καὶ οἱ ὑποφαινόμενοι καὶ διάφοροι ἀκόμη συνδημόται μας ὑπὸ τὴν ἄμεσον ὀδηγίαν, τοῦ εἰρημένου ἐνωμοτάρχου Παντελῆ Δημητρίου εἰς τὰς κατὰ τῶν ὀθωμανῶν Μάχας Μπουντουνητζα (=Βουδουνίτσα), Δερβὲν Φούρκα, ἄλαμάν, Γραβιά, Βασιλικά, Ἁγίας Ἱεροσαλήμης, Ἀμπλιανη, Ἀράχωβας, Ἀθηνῶν, κλπ. ὁ ὁποῖος ἐπληρώθη εἰς τὸν ἀριστερόν του πόδα παρὰ τῶν ὀθωμανῶν εἰς τὴν μάχην Ἀράχωβας εἰς τὸν φόνον τοῦ Μονστάμπεη, ὁ ὁποῖος ἐξώδενσεν ἀρκετὴν ποσότητα χρηματικὴν κατάστασιν ἀφ' ἑαυτοῦ του, πληρώνωντας εἰς τοὺς Στρατιώτας τόσοσιν ἡμῶς καθὼς καὶ διαφόρον ἀκόμη Στρατιωτῶν, χωρὶς νὰ λάβῃ τὴν ἀποζημίωσιν ἀπὸ καμμίαν ἀρχὴν, ἔχων πάντοτε ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν του εἰς ὅλας τὰς Μάχας περὶπου ἀπὸ πενήκοντα Στρατιώτας φερόμενος πάντοτε μὲ μεγίστην τιμότητα εἰς τοὺς πολίτας χωρὶς νὰ φέρῃ πώποτε οὔτε τὴν παραμικρὰν ἐνώχλησιν εἰς κανὲν ἄτομον. Τοῦτο γνωρίζοντες καὶ αὐτοφει εἰδόντες εἰς βᾶρος τῆς συνειδήσεώς μας πιστὸν ἀγωνισθέντα τὴν Πατρίδα Στρατιωτικὸν καὶ παλαιὸν Μπουλουξῆν (=λοχιᾶν), κάμνωμεν δῆλον διὰ τοῦ παρόντος πιστοποιητικῶ χάριν τῶν ἐκδουλεύσεών του, τῆς τιμιότητός του καὶ [τῆς] ἀμέμπτου διαγωγῆς του, τὸ ὁποῖον καὶ δίδομεν, τοῦ αἰτήσαντος αὐτοῦ ἐνωμοτάρχου Παντελῆ Δημητρίου διὰ νὰ τὸ χρησιμεύσῃ ὅπου ἀνήκει εἰς κάθε περίστασιν.

Ἐν Δαυλίδι τὴν 20 Δεκεμβρίου 1840

Τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον τοῦ Δήμου [τῶν] Δαυλιέων

Διὰ τὸν ἀγράμματον Ρ. Ντολάκαν, Ἐδαγγέλης Νικολάου, αὐτὸς δὲ σταυροσημεῖοι + Γεώργιος Ἐγγλέζης

Δ. Ἀθανασίου

Ἀναγνώστης Καραμπέτζος

Διὰ τὸν ἀγράμματον Γ. Σιδέρη, Ν. Τζιμιτζιλῆς αὐτὸς δὲ σταυροσημειοῖ +
Διὰ τὸν ἀγράμματον Ἀθ. Γκόλφην

Φώτης Παπαγεωργίου, αὐτὸς δὲ σταυροσημειοῖ.

Ἡ Δημαρχία [τῶν] Δαυλιέων

- Πιστοποιεῖ τὸ γνήσιον τῶν ἀνωτέρω ὑπογραφῶν τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου τοῦ Δήμου τῶν Δαυλιέων. Προσέτι πιστοποιεῖ καὶ ὁ ὑποφαινόμενος
- σ. 2 εἰς βάρος τῆς συνειδήσεώς μου ὅτι ὁ εἰρημένος / ἐνομοτάρχης Παντελῆς Δημητρίου γνωρίζομεν καὶ αὐτοφεί εἰδόντες ὄντες καὶ ἡμεῖς ὑπὸ τὴν ἄμεσον ὄδηγίαν του, καὶ οἱ λοιποὶ συνδημότες μας εἰς ὅλας τὰς ἀνωτέρω μάχας περίπου ἀπὸ πενήντονα Στρατιώτας ἔχον ὑπὸ τὴν ὄδηγίαν του πάντοτε ὅπου τότε συναγωνιζόμενος κατὰ τῶν θωμανῶν ἔδειξεν αἰσθημα ἀνδρείας γενναιοφυχίας καὶ ζῆλον πατριωτισμοῦ ἄξιος ἐπαίνου. -

Ἐν Δαυλείᾳ τὴν 20 Δ(εκεμ)βρίου 1840

(Τ.Σ.) Ν. Τζιμιτζιλῆς

ἽΟτι ἀκριβὲς ἀντίγραφον ἐξαχθὲν

ἐκ τοῦ ἐνώπιόν μας παρουσιασθέντος

ὁμοίου πρωτοτύπου.

Λαμία τὴν 19 Ἰουλίου 1865

ἽΟ Δημάρχος [τῶν] Λαμιέων

(Τ.Σ. ἡ υπογραφή δυσανάγνωστη)

3

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΝ ΠΑΛΑΙΩΝ ΕΚΔΟΥΛΕΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΜΑΧΩΝ¹

Πιστοποιοῦμεν οἱ ὑποφαινόμενοι ἀξιωματικοὶ τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος καὶ ἀρχηγοπλαρχηγοὶ εἰς τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα τῆς Ἑλλάδος εἰς βάρος τῆς συνειδήσεώς μας καὶ ἀπαραβιάστου γνώμης ὅτι ὁ Παντελῆς Δημητρίου Ὁλύμπιος, νῦν ἐνομοτάρχης δράξας τὰ ὄπλα εἰς χεῖρας του ὑπηρέτησεν στρατιωτικῶς τὴν πατρίδα εἰς τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἱερὸν ἀγῶνα τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐπαναστάσεως μέχρι τοῦ τέλους της, παρευρέθη ὑπὸ τὴν ὄδηγίαν τῶν ὑποφαινόμενων Μπουλουξῆς (=λοχιᾶς) καὶ ἐπικεφαλῆς εἰς πενήντονα περίπου στρατιώτας ἔχον ὑπὸ τὴν ὄδηγίαν του πάντοτε. Παρευρέθη εἰς τὰς Μάχας ὡς ἀκολούθως μὲ τὸν ὑποφαινόμενον Μακρυγιάννην παρευρέθη εἰς τὰς μά-

1. Ο τίτλος εἶναι μικρογράμματος.

χας Νεοκάστρου, Ἀράχωβας, καὶ ἀθηῶν, πάντοτε Μπουλλουξῆς, ἔχων καὶ τὸν ἀνωτέρω ἀριθμὸν στρατιωτῶν ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τοῦ εἰς ἄλλας τὰς ἀνωτέρω μάχας παρομοίως παρευρέθη καὶ εἰς τὰς ἀκολούθους μάχας καὶ μὲ τὸν ὑποφαινόμενον Χρηστόδουλον Χατζῆ Πέτρου καὶ μὲ τὸν μακαριτὴν ὀπλαρχηγὸν Γεώργιον Καρκαϊσκάκη εἰς Μεσολόγγιον, εἰς Ἀράχωβα, εἰς Δίστομον καὶ εἰς Κερατζίνη [τῶν] Ἀθηῶν, ὁ ὁποῖος ἦτον /

- σ. 2 Μπουλουξῆς, ἔχων ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τοῦ πενήτηντα περιποῦ στρατιώτας εἰς ἄλλας τὰς ἀνωτέρω Μάχας, ὁ ὁποῖος ἐπληρώθη εἰς τὴν δεξιάν τοῦ χεῖραν εἰς τὴν μάχην [τοῦ] Μεσολογγίου παρὰ τῶν ὀθωμανῶν, καθὼς καὶ εἰς τὴν μάχην [τῆς] Ἀραχώβης τῆς Ἐπαρχίας Βοιωτίας, ἐπληρώθη εἰς τὸν ἀριστερὸν τοῦ πόδα παρὰ τοῖς ὀθωμανοῖς [τοῦ] Μουσταμπεη, καὶ ἐκινδύνευσε μάλιστα ἕως οὗτο νὰ θεραπεύσῃ τὴν πληγὴν ταύτην, ὅπου εἰσέτι πάσχει ἐκ τῆς εἰρημένης πληγῆς, ὁ ὁποῖος ἐξώδευσε ἀρκετὴν ποσότητα χρημάτων πληρώων μισθοῦ εἰς τοὺς ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τοῦ στρατιώτας ἐξ ἰδίων του, χωρὶς νὰ ἀποζημιωθῇ ἀπὸ καμίας ἀρχῆς, καὶ ὅστις συναγωνιζόμενος τότε κατὰ τῶν ὀθωμανῶν, ἔδειξε αἰσθημα ἀνδρείαν γενναίον ψυχίαν, μεγίστην ἀφοσίωσιν καὶ ζῆλον πατριωτισμοῦ ἄξιον ἐπαίνου, ὁ ὁποῖος ἐφέρθη πάντοτε πρόθυμος εἰς τὰς διατάξεις τῶν ὑποφαινόμενων, χωρὶς νὰ φέρῃ ἴπποτε οὗτος τὴν παραμικρὰν ἐνόχλησιν εἰς κανὲν ἄτομον. Τοῦτο γνωρίζοντες καὶ αὐτοφεί εἰδόντες, καὶ πιστῶς ἀγωνισθέντα ἐπὲρ τῆς Πατρίδος, ὡς Μπουλουξῆς παλαιὸς σταθεὶς ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τοῦ, φέρων ἐπὲρ τοὺς πενήτηντα στρατιώτας, χάριν ἀπάντων τούτων τῶν ἐκ-
- σ. 3 δουλεύσεών / τοῦ καὶ [τῆς] ἀμέμπτου διαγωγῆς του, δηλοποιοῦμεν διὰ τοῦ παρόντος ἡμῶν πιστοποιητικοῦ, τὸ ὁποῖον καὶ δίδομεν εἰς τὸν αἰτήσαντα ἐνωμοτάχην Παντελῆ Δημητρίου Ὀλυμπίου, διὰ νὰ τῷ χρησιμεύσῃ ὅπου ἀνήκει εἰς κάθε περίστασιν.

Τὴν 3η 7βρίου 1842

Ἐν Ἀθήναις οἱ ἀξιωματικοὶ
Μακρυγιάννης
Συνταγματάρχης
Χριστόδουλος Χατζῆ Πέτρου
Συνταγματάρχης

Ἐπικυροῦται τὸ γνήσιον τῶν ἀνωτέρω
δύο ὑπογραφῶν τοῦ κ. Μακρυγιάννη καὶ Χρηστοδ. Χ' Πέτρου

Ἀθῆναι τὴν 7 7βρίου 1842

Ὁ Δῆμαρχος [τῶν] Ἀθηῶν

(Γ.Σ.) Α. Πετράς

Ἰωάννης Ρούκας ἀντισυνταγματάρχης

Α. Κοντοσόπουλος ταγματάρχης

Ἐπικυροῦται τὸ γνήσιον τῶν ἀνωτέρω δύο ὑπογραφῶν τοῦ ἀντισταναγ-

ματάρχου *I. Ρούκη* και τοῦ ταγματάρχου *A. Κοντοσοπούλου*.

Ἐν Δαυλία τὴν 3 Ἰουλίου 1842

Ὁ Δήμαρχος [τῆς] Χαιρωνείας

(Τ.Σ.) *A. Σπυρόπουλος* /

σ. 4

Ὅτι ἀκριβῆς ἀντίγραφον ἐξαχθέν ἐκ τοῦ ἐνώπιόν μας παρουσιασθέντος ὁμοίου πρωτοτύπου.

Λαμία τὴν 19 Ἰουλίου 1865

Ὁ Δήμαρχος [τῆς] Λαμίας

(Τ.Σ. ἡ υπογραφή δυσανάγνωστη)

4

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΝ ΠΑΛΑΙΩΝ ΕΚΔΟΥΛΕΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΜΑΧΩΝ¹

Τὸ Συμβούλιον τῆς Μονῆς Ἱερουσαλὴμ τῆς Ἐπαρχίας Βοιωτίας συνιστάμενον, ἐκ τοῦ πάτερ *Ἐγγεῖνιου Ἡγουμένου-παππα Ἰωσήφ - παππαλέοντος* - καὶ λοιπῶν πατέρων *παππα ἀγάπιου, παππα Παρθένιου - Πορφύριου - ἀξέντιου Διάκον, Παννούτιου Διάκον, Νικηφόρου, Νικανδρου, Παπαῖσιου, Χρήσανθου Διάκον* καὶ *Ἰωακὴμ Μόναχου*, πιστοποιοῦμεν ἐν συνηδίσει καὶ τιμῇ καὶ ἀπαραβίαστου γνώμης ὅτι ὁ ἐνωμοτάρχης *Παντελής Δημητρίου* παρευρέθη καὶ εἰς τὰς τρεῖς συνκροτηθείσας πεισματώδεις καὶ αἱματοχειρᾶς συμβάσας κατὰ τῶν ὀθωμανῶν μάχας ἐπὶ τῆς Μονῆς ταύτης εἰς τὸν ὑπὲρ πατρίδος Ἱερὸν ἀγῶνα τῆς Ἑλλάδος, φέρων ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν του πενήτηκοντα περίπου Στρατιώτας ὡς καὶ διάφορους πατέρες τῆς Μονῆς ταύτης ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν του ὄντες, *Μπουλουξῆς* (= *λοχίας*) πάντοτε ὄν καὶ οὗτος ὑπὸ τὰς ἀμέσους ὀδηγίας, τῶν τότε ὀπλαρχηγῶν *κωρ[ίω]ν κωρ. Συναγματοαρχῶν Γεωργίου Διοβουνιώτη, Νάκου Πανουργιά* καὶ *κωρ. ταγματάρχου Βασιλείου Μπούζγου* πάντοτε ὡς *Μπουλουξῆς*, ὅπου τότε συναγωνιζόμενος κατὰ τοὺς ὀθωμανοὺς πάντοτε ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν του. Στρατιωτικῶς ἔδειξεν αἰσθημα ἀνδρείας γενναιοφυχίαν καὶ ζῆλον πατριωτισμοῦ ἄξιον ἐπαίνου, τοῦτο γνωρίζοντες καὶ ἀτοπφει εἰδόντες κάμνονμεν δῆλον διὰ τοῦ παρόντος πιστοποιητικοῦ τὸ ὅποιον καὶ δίδομεν τοῦ αἰτήσαντος αὐτῷ *Παντελῆ Δημητρίου* ἐνωμοτάρχου διὰ τὸν πρὸς τὸν ὑπὲρ [τῆς] ἀνεξαρτησίας Ἱερὸν ἀγῶνα ἐνθουσιασμὸν καὶ Μάχας σ. 3 του ὁ ὅποιος ἐφέρθη τότε μὲ τημίον χαρακτηριστῆρα καὶ | μὲ ἄμεμπτον διαγωγὴν χωρὶς νὰ φέρῃ τὴν παραμικρὰν ἐνώχλησιν εἰς κανὲν πολίτην ὁ ὅποιος ἐξώδευσεν καὶ ἀρκετὴν ποσότητα χρηματικὴν κατάστασιν πληρῶνων

1. Ο τίτλος εἶναι μικρογράμματος.

μισθοὺς εἰς διαφόρους Στρατιώτας χωρὶς νὰ ἀποζημιωθῆ ἀπὸ καμμία ἀρχὴ ἔδου εἰς τὰς τρεῖς ταύτας Μάχας ὅπου ἐσυνέβησαν εἰς τὴν εἰρημένην Μονὴν ἐλευθέρωσε περισσὰ γυναικόπεδα ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν ὀθωμανῶν καὶ δὲν ἐχμαλωτίσθησαν παντάπασι. Χάριν δὲ τῆς τιμιότητός του καὶ ἀμέμπτου διαγωγῆς, τοῦ δίδωμεν τὸ παρὸν διὰ νὰ τὸν χρησιμεύσῃ ἔδου ἀνήκει.

Ἡ Μονὴ Ἱερουσαλὴμ τοῦ Δήμου
Χαιρωνείας τὴν εἰκοστὴν Ἰουλίου τοῦ χιλι-
οστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ δευτέρου
ἔτους (=20-7-1842).

Τὸ Συμβούλιον τῆς εἰρημένης Μονῆς

Οἱ λοιποὶ πατέρες διάκονοι καὶ μοναχοί. -

Παρθένιος	Ὁ Ἡγούμενος Εὐγένιος
παπα Πορφύριος	παππὰ Ἰωσήφ
Παννούτιος ιεροδιάκονος	παπιπαλεόντιος
παππὰ Ἡσαΐας	παππα Ἡσαΐας
ἀγάπιος προηγουμένου	Νικάνδρος
αὔξέντιος ιεροδιάκονος	παππα[πα]ἴσιος
Χρήσανθος ιεροδιάκονος	Ἰωακὴμ

Ἐπικυροῦται ἡ γνησιότης τῶν ἀνωτέρω δεκατριῶν¹
ὑπογραφῶν τῶν πατέρων τῆς Μονῆς Ἱερουσαλὴμ
Λαῦλια τὴν 8 ἀγούστου 1842

Ὁ Δήμαρχος [τῆς] Χαιρωνείας

(Τ.Σ.) Α. Σπυρόπουλος

Ἐπισημασθέντος ἐνώπιόν μας, ὁμοίον πρωτοτέπου.

Λαμία τὴν 19 Ἰουλίου 1865

Ὁ Δήμαρχος [τῶν] Λαμιαίων

(Τ.Σ. υπογραφή δυσανάγνωστη)

5

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΝ ΕΚΔΟΥΛΕΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΜΑΧΩΝ²

Πιστοποιοῦμεν οἱ ὑποφαινόμενοι ἀξιωματικοὶ τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος καὶ Ἀρχηγοπλαρχηγοὶ εἰς τὸν ὑπερ [τῆς] ἀνεξαρτησίας ἱερὸν ἀγῶνα τῆς Ἑλλάδος, εἰς βᾶρος τῆς συνειδήσεώς μας καὶ ἀπαραιτήτου γνώ-

1. Δεν εἶναι 13 ἀλλὰ 14 οἱ υπογραφές.

2. Ο τίτλος εἶναι μικρογράμματος.

μης, ὅτι ὁ Παντελῆς Δημητρίου νῦν ἐνωμοτάρχης, δράξας τὰ ὄπλα εἰς χεῖρας του ἐπηρέτησεν Στρατιωτικῶς τὴν Πατρίδα εἰς τὸν ὑπὲρ [τῆς] ἀνεξαρτησίας ἱερὸν ἀγῶνα τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ἐπανάστασεως μέχρι τοῦ 1829 ἔτους ὃν ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τῶν ὑποφαινομένων ὡς Μπουλουξῆς, ἐπὶ κεφαλῆς τεσσαράκοντα περίπου στρατιωτῶν ἔχων ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν του πάντοτε. Παρευρέθη εἰς τὰς ἀκολούθους Μάχας, εἰς Λεβαδίαν, εἰς Βασιλικά, εἰς Μποτωνίτζα (= Βουδουνίτσα), Ἄλαμάνα, Νευρόπολιν, Δαδί, ἄμπλιανη, Ἁγίας Ἱεροσαλίμης Μονῆς, Στυλίδα καὶ ἄμφισσα, καὶ Πενταῶρια (;) καὶ Γραβιάς κλπ. Εἰς τὰς ἀνωτέρω μάχας, παρευρέθη πάντοτε ἐπὶ κεφαλῆς καὶ Μπουλουξῆς μετὰ τὸν ἀνωτέρω ἀριθμὸν στρατιωτῶν ὃν καὶ οὗτος ὑπὸ τὴν ἄμεσον ὀδηγίαν μας κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ὁ ὁποῖος ἔδειξεν πάντοτε τὴν μεγαλυτέραν ἀνδρείαν καὶ γενναίαν ἀπόφασιν εἰς τὰς ἀνωτέρω μάχας, φερόμενος πάντοτε μετὰ μεγίστην τιμωρίαν εἰς τοὺς πολίτας δευκνόντας |μεγίστην ὑπακοὴν καὶ προθυμίαν εἰς τὰς διατάξεις τῶν ὑποφαινομένων, χωρὶς νὰ φέρει πώποτε οὔτε τὴν παραμικρὰν ἐνόχλησιν εἰς κανὲν ἄτομον, ὁ ὁποῖος ἐξώδευσε καὶ ἀρκετὴν ποσότητα χρηματικὴν κατὰστασιν πληρώρων εἰς τοὺς ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν του στρατιώτας εἰς ὅλας τὰς ἀνωτέρω μάχας ἀφ' ἑαυτοῦ του, χωρὶς νὰ ἀποζημιωθῇ ἀπὸ καμμίαν ἀρχήν.

Τοῦτο γνωρίζοντες οἱ ὑποφαινομένοι καὶ αὐτοφει εἰδόντες εἰς τὰς ἀνωτέρω μάχας πιστῶς ἀγωνισθέντα εἰς τὴν Πατρίδα, ὑπὲρ τῆς πατρίδος Στρατιωτικὸν καὶ παλιὸν Μπουλουξῆν κάμνωμεν δῆλον διὰ τοῦ παρόντος πιστοποιητικοῦ χάριν τῆς τιμιότητός του καὶ [εἰς τὴν] ἄμεμπτον διαγωγὴν τὸ ὅποιον καὶ δίδωμεν τῷ αἰτήσαντι αὐτῷ Παντελῆ Δημητρίου Ὀλυμπίου ἐνωμοτάρχου διὰ νὰ τὸν χρησιμεύσῃ ἔνθα δεῖ εἰς κάθε περίστασιν.
Ἐν Λεβαδείᾳ τὴν εἰκοστὴν ἐννάτην ἀυγούστου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ δευτέρου ἔτους (=29-8-1842).

οἱ ἀξιωματικοὶ

Γ. Δυοβουνιώτης Συνταγματάρχης

Β. Μπούζγος ταγματάρχης

Ἐπικυροῦται τὸ γνήσιον

τῶν ἀνωτέρω ὑπογραφῶν Γ. Δυοβουνιώτη συνταγματάρχου καὶ Β. Μπούζγου ταγματάρχου

Ἐν Λεβαδίᾳ 29 ἀυγούστου 1842

Ὁ Δήμαρχος [τῶν] Λεβαδέων

(Τ.Σ.) Λάμπρος Νάτσος

Ἐν ἀμφίσσῃ τὴν 18 ἴβριου 1842

Νικολ. Πανουργιάς Συνταγματάρχης

Ἰω. Ρούκης Συνταγματάρχης

A. Κοντοσόπουλος Ταγματάρχης

Ἐπικυροῦται τὸ γνήσιον τῶν ἀνωτέρω τριῶν
ὑπογραφῶν τοῦ α' Συνταγματάρχου Ἰω. Ρούκη καὶ [τοῦ] ταγμα-
τάρχου A. Κοντοσοπούλου καὶ τοῦ Συνταγματάρχου N. Πανουργιά.

Δαυλία τὴν 3 ὀβρίου 1842

Ὁ Δήμαρχος [τῆς] Χαιρωνείας

(Τ.Σ.) A. Σπυρόπουλος

Ὅ,τι ἀκριβὲς ἀντίγραφον ἐξαχθὲν ἐκ τοῦ
συνημμένως, ἡμῖν, παρουσιασθέντος πρωτοτόπου.

Λαμία τὴν 19 Ἰουλίου 1865

Ὁ Δήμαρχος [τῶν] Λαμιαίων

(Τ.Σ. ἡ υπογραφή δυσανάγνωστη)

ΚΩΣΤΑΣ ΣΠΑΝΟΣ

RÉSUMÉ

C o s t a s S p a n o s, 5 documents inédits du combattant de 1821 Pantélis Dimitriou Olympios, originaire de la région d'Olympe.

L'auteur publie 5 documents inédits provenant de l'«Archive des Combattants» de la Bibliothèque Nationale d'Athènes. Ces documents fournissent des renseignements sur l'activité du combattant de la Révolution Grecque de 1821 Pantélis Dimitriou Olympios.

Pantélis Dimitriou Olympios, après le commencement de la Révolution, s'est trouvé en Stérea Hellas, et a participé dans plusieurs combats, avec une troupe de 40-50 combattants, sous les ordres de Diakos, de Panouryias, de Makriyiannis, de Karaïskakis, etc.

Après l'indépendance de la Grèce, il a servi à la Gendarmerie. En 1865 il a soumis au Gouvernement une demande avec 4 certificats en demandant un dédommagement.